

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3041/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Bozsó Tamás ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert az véleményük szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy 2007-ben az indítványozók lakásvásárlási célú devizahitel-szerződést kötöttek. 2013-ban a bank a kölcsönszerződést felmondta a törlesztőrészek nem fizetése miatt. Az indítványozók a bankkal megállapodtak abban, hogy ha 18 millió forintot visszafizetnek, akkor a még fennálló tartozásukat elengedi. Az indítványozók ezért 18 millió forintért eladták az ingatlant az alperesnek. A felek az adásvételi szerződés megkötésével egyidejűleg bérleti szerződést is kötöttek, így az indítványozók az értékesítést követően tovább bérelték az ingatlant.
- [3] Az indítványozók 2017-ben keresetet nyújtottak be a Győri Járásbírósághoz az adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Elsődlegesen azt kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felek között létrejött adásvételi szerződés uszorás, ezért semmis. Kiszolgáltatót, szorongatott helyzetüket az alperes kihasználta, a szerződés megkötésével előnyhöz akart jutni. Az indítványozók az adásvételi szerződést megtévesztés és tévedés jogcímén is támadták. Kifejtették, hogy a felek előzetesen abban állapodtak meg, hogy az indítványozók az ingatlant 18 millió forintért visszavásárolhatják, mielőtt lekerülnek a BAR-listáról. Valójában azonban az alperes célja az volt, hogy az ingatlant a piaci árnál kedvezőbb vételáron szerezzék meg, így nem állt szándékában azt rájuk visszaruházni. Az indítványozók ezen megtévesztés hatására kötötték meg az adásvételi szerződést. A tévedésük pedig abban állt, hogy bíztak abban, hogy az ingatlant hamarosan visszavásárolhatják azon az áron, amiért eladták.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozók keresetét elutasította. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetése helytálló.
- [6] A bíróság megállapította, hogy mivel az indítványozók fellebbezésükben az adásvételi szerződés érvénytelenségét a szerződés uszorás jellege és a tévedés jogcímén előterjesztett megtámadási ok körében tartották fent, így felülbíralata kizárólag ezen jogcímenek előterjesztett érvénytelenség vizsgálatára szorítkozott.
- [7] A szerződés uszorás jellegének vizsgálata körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:97. §-ában foglalt törvényi feltételek vizsgálata körében a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság jogi indokolását, azt megismételni nem kívánta. Arra kívánt rámutatni az indítványozók fellebbezése folytán, hogy az általuk hivatkozott „szorongatott helyzetet” maguk az indítványozók idézték elő felróható magatartásukkal, mivel nem tettek eleget a bankkal kötött kölcsönszerződésben foglaltaknak. Késedelmesen teljesítettek, jelentős mértékű tartozást halmoztak fel, majd megkötötték a számukra előnyösnek ígérkező megállapodást a bankkal, amely révén több mint 56 millió forint kölcsöntől 18 millió forint kifizetése ellenében szabadultak. A 18 millió forint előteremtése tekintetében pedig nem a piaci értékesítéshez folyamodtak, mivel az ingatlant mindenáron meg akarták tartani. Így keresték fel a korábbi ismert, részükre már többször anyagi támogatást nyújtó alperest, aki biztosította számunkra a 18 millió forintot az adásvételi szerződés

- megkötésével. Ily módon a bíróság megállapította, hogy a szerződés uzsorás jellegének szubjektív feltételei vizsgálata körében nem volt szó az alperes részéről a másik fél helyzetének kihasználásáról, hiszen a másik fél helyzetének kihasználására épp az indítványozók hatalmazták fel az alperest az általuk generált helyzet okán.
- [8] Az aránytalan előny körében maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi indokolását a feltűnő értékaránytalansággal azonosuló értékarány viszony vizsgálata körében. Az ingatlanforgalmi szakértői vélemény alapján 26.200.000 forint ingatlanforgalmi érték, továbbá azon tény figyelembevételével, hogy az indítványozók több mint 56 millió forint kölcsöntől szabadultak közel 38 millió forint kölcsön elengedésével, nem minősül aránytalan előnynek.
- [9] Ami a visszavásárlási jogban való bizakodást és ígéretet illeti, a felek ezt nem zárták ki a szerződésben, az indítványozók ezt bármikor eszközölhatték volna, de nem éltek a visszavásárlási jogukkal. Ily módon ennek körülményeit vizsgálni ezen okból szükségtelen volt az elsőfokú eljárásban.
- [10] A tévedés mint megtámadási jogcím körében rámutatott a másodfokú bíróság arra, hogy a felek által nem volt vitatott, hogy az adásvételi szerződésben nem rögzítették a visszavétel lehetőségét, mert annak feltételeiben nem tudtak megállapodni. Azzal, hogy később az indítványozók nem éltek a visszavásárlási jogukkal, nem teremtdött olyan helyzet, amely okán a tévedés felmerülhetett volna, hiszen nem voltak tévedésben attól, hogy a szerződésben nem kötötték ki ezt a jogot. Azt pedig, hogy ezt a későbbiekben nem érvényesítették, ez ugyancsak az indítványozók saját maguk elhatározott magatartása volt. Ily módon a tévedés jogcímén történő szerződésmegtámadás is alaptalan.
- [11] 1.2. Az indítványozók ezt követően alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert az véleményük szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozók az ingatlanadásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását elsődlegesen uzsorás szerződés, másodlagosan tévedés jogcímére alapítva kérték. Sérelmezték, hogy az adásvételi szerződés megkötésének körülményei alapján a törvényszéknek a szerződés érvénytelenségét meg kellett volna állapítania, azonban azt a Ptk. *contra legem* értelmezésével elutasította. A bíróság a törvényt annak szövegével, a jogtudomány álláspontjával és a jogalkotó szándékával ellentétesen alkalmazta. Az indítványozók szerint a másodfokú bíróság a feltűnően aránytalan előny fogalmát megszorítóan értelmezte, méghozzá a „fokozott érdekelttség” fogalmára hivatkozva, ami bírói jogalkotás terméke, azt a Ptk. az uzsorás szerződésre vonatkozóan nem ismeri. A törvényszék szigorúan értelmezte a sérelmet szenvedő fél hátrányos helyzetének a vizsgálatát is, mivel az ítélet szerint az indítványozók önhibájukból kerültek hátrányos helyzetben, így nem hivatkozhatnak uzsorás szerződésre mint érvénytelenségi okra. A Ptk. azonban a sérelmet szenvedő féltől nem kívánja meg az önhiba hiányát, ami az ő esetükben a devizahitel-szerződés megkötése volt. Polgárok százezrei kötöttek ilyen szerződéseket, és az állam többféle formában is nyilvánvalóvá tette, hogy a devizahitel-károsultak helyzete méltányosan ítélandó meg. Az uzsorás szerződés negyedik feltétele, a hátrányos helyzet kihasználása kapcsán a bíróságnak szintén kerülnie kellett volna a szűkítő értelmezést, mivel a jogtudomány álláspontja szerint a kihasználás megítélésekor nem követelhető meg, hogy az célzatos, tudatos és kifejezett legyen. Mindezek alapján a törvényszék döntése egy olyan jogértelmezésen alapul, amely az uzsorás szerződés négy törvényi feltételéből hármát kizárólag a bírói joggyakorlatra alapított.
- [13] Az indítványozók szerint továbbá a tévedés mint megtámadási jogcím kapcsán a másodfokú bíróság ítélete teljesen téves félreértelmezésen alapul, mivel nem vizsgálta, hogy tévedésük pontosan miben állt.
- [14] Az ítélet indokolása nem felel meg a tisztességes bírósági eljárás követelményének, mivel a fellebbezésben felsorolt érveket nem merítette ki, és nem tisztázta, hogy miért a kifogásolt módon értelmezte és alkalmazta a vonatkozó jogszabályokat. A törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a Ptk. rendelkezéseit nem vette figyelembe, és azt egy devizahitel-károsult család terhére megszorítóan értelmezte.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosultak és érintettek nyújtották be jogorvoslati joguk kimerítését követően.

- [17] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [18] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozók a bírói döntés alaptörvény-ellenességét – többek között – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével és T) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban állították. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és T) cikk (1) bekezdésével összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani {3088/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [31]; 3065/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye.
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panasa valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók panasa egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, a törvényszék ítéletében számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következnek a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozók nem értenek egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [23] Mindezek alapján az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[24] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1172/2019.

